

Universitatea Babeş–Bolyai
Şcoala Doctorală Studii de Hungarologie

DOCTORAL THESIS

Geocultural narratology and magical realism in
György Dragomán's novels and short stories

SUMMARY

Supervisor:

Prof. univ. dr. Egyed Emese

Candidate:

Lőrentz (Blázovics) Éva-Noémi

2022

Table of contents

Introduction.....	7
Theoretical frames.....	8
Hypothesis.....	11
The structure of the dissertation	12
1. The history of the concept of magical realism.....	15
The beginnings - Europe.....	16
The principles of interpretation of the magical realism in Latin America.....	17
Debates on literary theory in Latin America	20
Magic realism in Latin America today	22
Magic realism and postmodernism.....	25
The magic realism of East Central Europe.....	29
Central Europe, East Central Europe: development of the ideology.....	40
2. Principles of the concept of magic realism in the Hungarian critical discourse	46
Introduction	46
Principles of the concept in the interwar period	49
Interpretation of literary and artistic strategies	49
Searching for the terminology: fairy realism, dreams, passion	51
Interpretation of the aspect of the South American style	54
The concept of magical realism of Tamás Béneyei.....	57
The impact of Tamás Béneyei's concept on the discourse of literary criticism	61
Magical realism in the strategies of the postmodern.....	63
Historiographical metafiction	63
Magical realism and the strategy of postmodern anthropology	66
Experiments, cronotopos, names.....	69
Orthodox practice in the field of magic.....	75
Bodor Ádám as a magic realist writer.....	82
Conclusions	85
3. Application of the aspect of geocultural narratology.....	89
4. The child's perspective and the magical worldview	95
Some psychological features of childlike thinking.....	95
The tradition of children's vision and magical realism in Hungarian literature.....	97
5. Narratological approach: perspective, focalization, parameters.....	100

6. Relationships between children's views and magical vision in György Dragomán's novel	
The Bone Fire.....	104
The possibilities of reading the novel.....	104
Magical realism - an oxymoron or a complementary relationship?.....	107
The child as a magical narrator.....	109
Seeing and narrating the supernatural.....	111
The Web of Metaphors.....	114
Magic - to see and to act.....	116
Magical Bildungsroman.....	119
Fairy Tale Magic in Ecocritical Reading.....	124
History and metaphors.....	128
Outlook - the place of the novel in contemporary Hungarian literary discourse.....	130
Summary.....	136
7. The magic act of narrating the trauma in The Bone	
Fire.....	137
The concept of trauma.....	137
Trauma reconstruction in the novel.....	139
The process of healing.....	141
Parallel and opposite healing processes in the novel.....	144
Historical views, the role of victims and the responsibility of storytelling.....	145
8. Role changes in György Dragomán's novel The White King.....	148
Lack of freedom from a child 's perspective.....	148
Literary display of a traumatised child.....	151
Trauma and secrecy.....	154
Children's communities.....	159
Summary, an overview of the contexts of the novel.....	163
9. Encountering a stranger from a child's perspective. A comparative analysis of The	
White King's chapter The Tunnel and Ervin Lázár's short story The Sneak	
Thief.....	166
Multilingualism, alienation in The White King.....	167
The short story The Sneak Thief as Part of the book The Devil's Horseshoes and Other Short	
Stories.....	169
Appearance and presentation of the stranger.....	171
Behavior towards a stranger.....	174

Acceptance of a stranger.....	175
Prohibitions relating to strangers.....	177
Summary, conclusions.....	178
10. The connections between the children's point of view and geocultural thinking in the short stories of György Dragomán.....	180
A look at the reception of short stories.....	181
Short stories of self-forgotten role-playing.....	182
The Geocultural Narrative of Christmas, From a Child's Perspective.....	188
Different Interpretations of Faith.....	191
Summary.....	195
11. Political implications of children's attitudes.....	197
The relationship between aesthetics and politics.....	197
The Child as a Vulnerable Subject in the Works of Dragomán.....	200
12. The Spaces of Violence in György Dragomán's novel The Book of Destruction.....	204
Transitions, Border Identities, Geocultural Elements In The Book of Destruction.....	206
The prose poetics of the organization of space in the form of search, persecution, escape...	209
The spatial organizing power of violence - space as a participant in violence.....	212
Apocryphal Story.....	215
Summary.....	216
13. Spatial conditions in the short stories of György Dragomán.....	218
Business instead of musealization.....	219
Attitudes towards the densely structured landscape: nostalgia and curiosity.....	222
Overlapping stories.....	226
Skill and reuse of buildings.....	229
Supervised spaces.....	230
The emergence of geocultural aspects in the reception of short stories.....	231
The Spaces of Short Stories in the Context of Novels.....	233
Short stories in the context of literary works depicting the change of regime.....	234
Summary.....	235
Conclusions.....	236
Bibliography.....	248

Keywords: magic realism, metaphors, rhetoric, supplementary relationship, geocultural narratology, child's perspective, childish thinking, magical thinking, postmodernism, child roles, adult roles, narratology, perspective, focus, trauma, representation of violence, representation of the stranger, poetics of space , Central and Eastern Europe, multilingualism, aesthetics and politics

Summary

The aim of this dissertation is to interpretate György Dragomán's works using the terminology and methodology of geocultural narratology and magical realism. Magical realism and geoculturalism are most often associated with a childish perspective in Dragoman's works, so I pay attention to the narratological creation and consequences of this point of view. The main thematic aspects of the analysis are the depiction of violence and trauma, the representation of the stranger, and the interpretation of the relationship between the child and the adult.

A striking common feature of György Dragomán's works published in print is the application of relative prose-poetic methods in the formation of chronotopes, which move in the playing field of fiction and reality.

The examined corpus consists of the author's three novels - *A pusztítás könyve* [The Book of Destruction] (2002), *The White King* (2005), *The Bone Fire* (2014) - and two volumes of short stories: *Oroszlánkórus* [Lions' Choir] (2015), *Rendszerújra* [System Again] (2018). In the volumes of short stories, I have highlighted works that strongly validate geocultural aspects and children's perspectives.

The literary theoretical framework of my dissertation is determined by the aspects of the linguistic and cultural turn. I see literary texts as a field of representation of power, marginal perspectives and identities.

The aim of the conceptual research is to explore the origins and Latin American (major) interpretations of the term magical realism. The subject of the other comprehensive research is the critical development of the Hungarian concept of magical realism. In this research, I review the main turning points in the history of this concept.

Hypotheses

Based on a review of the theoretical literature, I started from the following assumptions in my approach to the discourse of magical realism and Dragomán's works.

In connection with the research of magical realism, I assume that magical realism, understood as an international writing mode, also has a trend in Central and Eastern Europe, including Hungary, which is nourished by the beliefs, folklore, and spiritual trends of the region. Within this, my attention is directed to the terminology developed by critical discourse in the interpretation of the magical realist features of Hungarian literature. What interpretation of magical realism does it use? What features do the readers recognize as a distinguishing feature? Is it necessary to explore the parallels with Latin American “reality” and, on a textual level, is it important that Hungarian novels apostrophized as magical realists reflect the prose-poetic and thematic features of Latin American novels? What parallels between the international conceptual changes can be found in the Hungarian art discourse? What tendencies seem to separate in the corpus of Hungarian magical realist works?

I hypothesize that the publication of Tamás Bényei's monograph *Apocryphal Documents* marks a turning point in the discourse on magical realism along valid theoretical lines.

In his short stories and novels, György Dragomán creates a fictional space by the writing of magical realism, which makes it possible, but at the same time uncertain, to refer to it as a reference region of Central and Eastern Europe. My hypothesis, then, is that magical realism provides an appropriate language for describing the geographical, historical, cultural experience of border regions.

It follows from all this that the works of György Dragomán do not only establish an intertextual relationship with contemporary Hungarian novels. They can also be placed in a broader, Central and Eastern European translocal, multilingual literary context.

A child's narrative vision is a variant of magical realism because childish and magical visions are related. Furthermore, I assume that the way of writing magical realism, which can be defined as crossing borders, provides a suitable aspect for examining the mixture of adult and childhood and roles. For I assume two parallels: the world of children and the plane of magic, the unreal, and the adult world and reality. The border crossing between the two can be described by rhetorical tools that are also characteristic of magical realism.

The focalization process of the child creates a language through which the voice of the excluded, the vulnerable, can be transformed into speech, and his or her vision gained space and significance. So magical realism has political implications in the works examined.

The experience of trauma becomes credible in this language. At the same time, healing and forgiveness can be described more authentically by the voice of the child, because our assumption about the child is that he or she is innocent, pure.

Prohibitions are associated with the display of the alien, as are magical practices, so the alien will be a representative of the magical plane. The environment influences a child's way of seeing a stranger.

The action elements of the geocultural inventory determine the narrator's voice. At the same time, geocultural artifacts and peculiarities in magical realism are the sources of inspiration for its irrational formation. Geocultural research presents local elements as aesthetic values.

The structure of the dissertation

The purpose of the first five chapters is to introduce the theoretical framework. The following eight chapters interpret the texts according to the given aspects.

The first chapter, *The International Concept of the Concept of Magic Realism*, presents the history of this concept in several parallel approaches: its European roots, then its turn into the Latin American trend, and finally into the international, world literary context, and some aspects of the European magical realism trend. At the end of the chapter, I discuss the history and use of the term 'East Central Europe.'

The subject of the second chapter is the development of the concept of magical realism in the Hungarian literary criticism discourse. By presenting the results of the research, the development of the interpretation of the concept along the main turning points is outlined. In the course of the research, I present in detail the two significant theories of Hungarian magical realism research: Tamás Bényei's and Klára Ágnes Papp's, the terminology and approach of which I validate in the interpretive chapters.

The third, short chapter aims to highlight common research perspectives on magical realism and geocultural narratology.

The fourth chapter sheds light on the connections between childlike thinking and magical realism based on the basic insights of child psychology and the narrative art of Ervin Lázár.

The fifth chapter clarifies the basic concepts of narratology (perspective, focalization, narrator), which in the following chapters focus on and characterise the child's perspective.

In the following chapters, I analyze Dragomán's works using the outlined theoretical framework and place them in contemporary literary discourse, showing comparative possibilities.

The sixth chapter examines the relationship between a child's point of view and a magical vision in the novel *The Bone Fire*. It covers the narrative approach of the narrator, the

magical realistic features of the novel's prose poetics, its interpretation as a developmental novel, and the possibilities of ecocritical reading.

Focusing on the same novel, the seventh chapter examines the connections between the narration of trauma and magical realism, looking for the answer to how this way of writing can represent the process of healing.

Chapter eight sets out to interpret the roles of the child and of the adult by examining the novel *The White King*. Assuming an analogy between magical thinking and childlike vision, it focuses on the truth-revealing and concealing mechanisms of magical acts. He describes the relationship between the child and the adult through the concepts of psychology, rhetoric, and magical realism.

The ninth chapter undertakes to examine the narrative of confrontation with a stranger, and reads the chapter *The Tunnel* together with Ervin Lázár's short story *The Sneak Thief*, highlighting the portrayal of violence and the role of the mother.

The tenth chapter, by analyzing short stories narrated in a cheerful child's voice, looks at the adult and child playing together, the transformative power of the child's point of view.

The eleventh chapter sheds light on the political aspects of the narrator's view of the child as a representative of subordinate social strata.

The twelfth chapter emphatically validates spatial poetic and geocultural narratological insights in his analysis of the novel *The Book of Destruction*. In the narrative of investigation, mock mission, destruction and persecution, space appears as the organizing force of violence.

The thirteenth chapter contains the interpretation of short stories that evoke a geocultural narratological approach along the images of time-compressed space. In these, magical realism appears in the form of motivational allusions.

Selected bibliography

1. Antal Balázs, *A toposz trónfosztása. Transzszilvanista szövegagyományra épülő disztópikus regények*, Helikon, (19) 2008/19, 2008. október 10., 5–7.
2. Báder Petra, *Le a mágikus realizmussal! Szemelvények a mai spanyol-amerikai irodalomból*, Alföld 2015/3, 78–87.
3. Bădescu, Ilie (szerk.), *Elemente pentru un dicționar de sociologie rurală*, București, Mica Valahie, 2011.
4. Bagi Zsolt, *Jacques Rancière: Esztétika és politika*, BUKSZ: kritikai írások a társadalomtudományok köréből, 2010/2, 154–156.

5. Bahtyin, Mihail: *A nevelődési regény és jelentősége a realizmus történetében* = B., M., *A beszéd és a valóság. Filozófiai és beszédelméleti írások*, ford. Orosz István, Budapest, 1986.
6. Bahtyin, Mihail, *François Rabelais művészete, a középkor és a reneszánsz népi kultúrája*, ford. Könczöl Csaba, Budapest, Osiris, 2002.
7. Bal, Mieke, Fokalizáció. ford. Ferencz Anna = Füzi Izabella – Török Ervin, *Vizuális és irodalmi narráció. Szöveggyűjtemény* [http://gepeskonyv.btk.elte.hu/adatok/Magyar/58F%fczi/Vizu%e1lis%20%e9s%20irodalmi%20narr%e1ci%f3%20\(E\)/szoveggyujtemeny/bal/](http://gepeskonyv.btk.elte.hu/adatok/Magyar/58F%fczi/Vizu%e1lis%20%e9s%20irodalmi%20narr%e1ci%f3%20(E)/szoveggyujtemeny/bal/) (hozzáférés: 2020. 04. 30.)
8. Balázs Imre József, *Egy fordulat határterülete. A fiatal irodalom olvasatai* = B. I. J., *Az új közép. Tendenciák a kortárs irodalomban*, Szeged, Universitas Szeged Kiadó, 2012, 7–17.
9. Balázs Imre József, *A rendszerváltás megjelenítései kortárs erdélyi magyar regényekben* = B. I. J., *Erdélyi magyar irodalom-olvasatok*, Kolozsvár, Egyetemi Műhely Kiadó, 2015, 205–220.
10. Bányai Éva, *Transztextuális narratívák, Transylvaniae-mítoszok*, Híd, 2009/6. 42–70.
11. Bányai Éva, *Térképzetek geokulturális kontextusban* = B. É. *Térképzetek, névtérképek, határidentitások*, Kolozsvár, Komp-Press, 2011, 10–35.
12. Bányai Éva, *Posztbodoriánus áramlatok* = B. É., *Térképzetek, névtérképek, határidentitások*, Kolozsvár, Komp-Press Kiadó, 2011, 138–203.
13. Bányai Éva, *Torzóban maradt szobrok: Dragomán György: A fehér király* = B. É., *Térképzetek, névtérképek, határidentitások*, Kolozsvár, Komp-Press Kiadó, 2011, 139–159.
14. Bányai Éva, *Átmenet és narratívák. A Fordulat elbeszélhetősége*, = B. É., *Fordulat-próza. Átmenetnarratívák a kortárs magyar irodalomban*, Kolozsvár, Erdélyi Múzeum-Egyesület, 2016, 10–29.
15. Bányai Éva, *Szilánkosra szabdalt idő* = B. É., *Fordulat-próza. Átmenetnarratívák a kortárs magyar irodalomban*, Kolozsvár, Erdélyi Múzeum-Egyesület, 2016, 83–93.
16. Barát Katalin, *Olvasonapló - John Byng-Hall, A parentifikáció jelentősége és hatása a családterápiára. Hírmondó, Magyar Családterápiás Egyesület kiadványa*, Budapest, 2008, 38–41.

17. Barborík, Vladimír, *Magický realizmus v slovenskej literatúre: slovo, pojem, smer... Apropiácia termínu recepciou praxou, reflexiou a tvorbou do začiatku 90. rokov 20. storočia*, *World Literature Studies* 2016 / 2, 3–17.
18. Bauman, Zygmunt, *A zarándok és leszármazottai: sétálók, csavargók és turisták*, ford. Teller Katalin = *Az Idegen. Variációk Simmeltől Derridáig*, szerk. Biczó Gábor, Debrecen, Csokonai Kiadó, 2004, 192–206.
19. Bényei Tamás, *Apokrif iratok. Mágikus realista regényekről*, Debrecen, Kossuth Egyetemi Kiadó, 1997, 19.
20. Benyhe János: *Ízelítő egy készülő fordításból*, *Korunk* 2008/3, 3–4.
21. Berszán István, *In(ter)esztétikák, avagy a szomszédságról. Művészet, filozófia, etika és politika határkérdései*, *Helikon Irodalomtudományi Szemle*, 2013/4, 507–527.
22. Berszán István, „*Mégiscsak föld van itt alul, mindenek ellenére föld*”. *Nemes Nagy Ágnes költészetének ökokritikai olvasata*, *Alföld*, 2017/11, 81–97.
23. Berszán István, *Affektusok és olvasófák*, *Korunk* 2020/6, 23–31.
24. Bowers, Magie Ann, *Magic(al) Realism*, London–New York, Routledge, 2004.
25. Bueno, Raúl, *A latin-amerikai irodalmak elméletének célja és követelményei*, ford. Santosné Blastik Margit, *Helikon Irodalomtudományi Szemle* 1999/3, 414–423.
26. Carpentier, Alejo, „*A csodás való*” = C., A., *Irodalom és politikai tudat Latin-Amerikában*. Ford. Dész Mihály, Budapest, Gondolat, 1979, 99–120.
27. Certeau, Michel de, *A cselekvés művészete*, ford. Sajó Sándor, Szolláth Dávid, Z. Varga Zoltán, Budapest, Kijarat Kiadó, 2010.
28. Cornis-Pope, Marcel, *East-Central European Literature after 1989 = History of the Literary Cultures of East-Central Europe, Junctures and Disjunctures in the 19th and 20th centuries*, vol. IV, Types and Stereotypes, ed. Marcel Cornis-Pope – John Neubauer, Amsterdam – Philadelphia, John Benjamins Publishing Company, 2010, 561 – 629.
29. Damrosch, David, *What Is World Literature? David Damrosch in Conversation with Wang Ning*, *ARIEL: A Review of International English Literature*, 2011/1, 171–190,

30. d' Haen, Theo, *Magic Realism and Postmodernism, Decentering Privileged Centers = Magical Realism – Theory, History, Community*, eds. Zamora, Lois Parkinson, Faris, Wendy B., Durham, Duke University Press, 1995, 191–208.
31. Dánél Mónika, *Többsnyelvűség és lokalitás. Román és magyar érintkező narratívák 1989-ről*, Erdélyi Múzeum, 2020/3, 1–27.
32. Davies, Norman, *Európa története*, Ford. Bojtár Endre, Bojtár Péter, Budapest, Osiris, 2001.
33. Dömötör Tekla, *Folklór 3 - Népszokás, néphit, népi vallásosság = Magyar néprajz nyolc kötetben*, 7. kötet, szerk. Paládi-Kovács Attila, Budapest, Akadémiai Kiadó, 1990.
34. Eliade Mircea, *A szent és a profán. A vallási lényegről*, ford. Berényi Gábor, Budapest, Európa, 1999.
35. Eliade, Mircea, *Az örök visszatérés mítosza, avagy a mindenség és a történelem*, ford. Pásztor Péter, Budapest, Európa, 2006.
36. Erős Ferenc, *Az erőszak szociálpszichológiájáról = E. F., Psziché és hatalom*, Budapest, Kalligram, 2016.
37. Faragó Kornélia, *A geokulturális elbeszélés változatai = F. K., A viszonyosság alakzatai: Komparatív poétikák, viszonylati jelentéskörök*, Újvidék, Forum, 2009, 7-30.
38. Faragó Kornélia, *Átmeneti mozgások, keletkezések, változás-létesülések (A magas intenzitású idő-terek elbeszélhetőségéről) = Átmenetdiskurzusok*, szerk. Bányai Éva, Bukarest – Kolozsvár, RHT Kiadó – EME, 2015, 9–17.
39. Faragó Kornélia, *Viszonylati terek, cselekvő tériességek: A fölforgatott stabilitás és a telítődő kronotoposz.* = F. K., *Idők, terek, intenzitások*. Újvidék, Forum, 2016, 18–25.
40. Faris, Wendy B., *The Question of Other: Cultural Critiques of Magical Realism*, Janus Head, 2002/5.2, 101–119. <http://www.janushead.org/5-2/faris.pdf> (hozzáférés: 2016. április 12.)
41. Foucault, Michel, *Bio-politika és bio-hatalom*, Pompeji, 1992/1, 118–129, http://acta.bibl.u-szeged.hu/9043/1/pompeji_1992_001_118-129.pdf (hozzáférés: 2022. 05. 18.)
42. Foucault, Michel, *Eltérő terek = F. M., Nyelv a végtelenhez*, Debrecen, Latin betűk, 1999.

43. Frazer, James G. *A szimpátián alapuló mágia* = F., J. G., *Az aranyág*, ford. Bodrogi Tibor és Bónis György., vál. Bodrogi Tibor, Osiris Kiadó, Budapest, 2019, 29–64.
44. Freud, Sigmund, *A kísérteties* = *Pszichoanalízis és irodalomtudomány. Szöveggyűjtemény*, szerk. Bókay Antal, Erős Ferenc, Budapest, Filum Kiadó, 1998, 65–82, 80.
45. Füzi Izabella – Török Ervin, *Bevezetés az epikai szövegek és a narratív film elemzésébe*, Szeged, 2006.
[http://gepeskonyv.btk.elte.hu/adatok/Magyar/58F%FCzi/Vizu%E1lis%20%E9s%20ir%20odalmi%20narr%E1ci%F3%20\(E\)/tankonyv/tartalom.html](http://gepeskonyv.btk.elte.hu/adatok/Magyar/58F%FCzi/Vizu%E1lis%20%E9s%20ir%20odalmi%20narr%E1ci%F3%20(E)/tankonyv/tartalom.html) (hozzáférés: 2016. 04. 12.)
46. Gabnai Katalin, *Drámajátékok. Bevezetés a drámapedagógiába*, Budapest, Helikon, 2011.
47. Gerő Zsuzsa: *Érzelem, fantázia, gondolkodás óvodáskorban*, Budapest, Flaccus, 2015.
48. Gilk, Erik, *Cesty za ztracenou jednotou Příspěvek k autorské poetice Michala Ajvaze [Journeys to a lost unity. A reflection on the authorial poetics of Michal Ajvaz]*, World Literature Studies, 2016/2, 76–88.
49. Gintli Tibor, *Az anekdotikus elbeszélésmód fogalma* = G. T., *Perújrafelvétel. Anekdotikus elbeszélésmód és modernség a 20. sz. első felének magyar prózájában*, Budapest, Kalligram, 2021, 27–37.
50. Görözdi Judit, *Átstrukturált történelem = Valóság és módszer. Test, történelem, elbeszélhetőség*, szerk. Bányai Éva et al., Budapest, L'Harmattan Kiadó, 2020. (Károli Könyvek tanulmánykötet), 155-168.
51. Grendel Lajos, *Pannon mitológia?* = G. L., *A tények mágiája. Mészöly Miklós időskori prózája*, Pozsony, Kalligram, 2002, 58–92.
52. Gvozden, Vladimir, *Magical realism and the politics of narrative: historical postmodernism in contemporary Serbian Novel*, World Literature Studies, 2016/2, 64–75.
53. Heller Ágnes, *A trauma szégyene, a szégyen traumája* = H.Á., *Trauma, Múlt és Jövő*, 2006.
54. Herman, Judith, *Trauma és gyógyulás*, ford. Kuszing Gábor – Kulcsár Zsuzsanna, Háttér – Kávé – NaNe Egyesület, 2003.

55. Koselleck, Reinhart, *'Tapasztalati tér' és 'várakozási horizont' – két történelmi kategória* = K., R., *Elmúlt jövő. A történelmi idők szemantikája*, ford. Hidas Zoltán. Atlantisz Könyvkiadó, Budapest, 2003, 401–430.
56. *Magical Realism – Theory, History, Community*, eds. Zamora, Lois Parkinson, Faris, Wendy B., Durham, Duke University Press, 1995.
57. Magyary Ágnes: *Irodalmi kézikönyv kannibálok számára*, Korunk, 2008/11, 12–14.
58. Malek Ízisz, *Mágikus realizmus a magyar irodalomban I.*, Újnautilus, 2013. szeptember 6, <http://ujnautilus.info/magikus-realizmus-a-magyar-irodalomban-i> (hozzáférés: 2021. 11. 30.)
59. McAdams, Dan P., *A történet jelentése az irodalomban és az életben = Narratívák 5, Narratív pszichológia*, szerk., László János, Thomka Beáta, Budapest, Kijárat, 2001, 157 – 174.
60. Menyhért Anna, *Elmondani az elmondhatatlant = M.A., Elmondani az elmondhatatlant. Trauma és irodalom*, Budapest, Anonymus – Ráció, 2008, 5–16.
61. Mérei Ferenc, *A gyermek világképe = M. F., Játépszichológia*, Eötvös József Könyvkiadó, Budapest, 1995.
62. Németh Zoltán, *A posztmodern magyar irodalom hármassztratégiája*, Pozsony, Kalligram, 2012.
63. Németh Zoltán, *Mágikus realizmus a magyar irodalomban (Tér, idő, név és posztmodernizmus)*, Magyar Lettre Internationale, 2014 ősz, 70–73.
64. Németh Zoltán: *A közép-európaiság hermeneutikai fordulata. A közép-európaiság mint történelmi, kulturális és irodalmi hagyomány = Kánon és komparatiztika. A kánonok többszólamúsága kelet-közép-európai kontextusban*, szerk. Szávai Dorottya – Földes Györgyi, Budapest, Gondolat, 2019, 77–89.
65. Neubauer, John: *Figurations of the family. Introduction = History of the Literary Cultures of East-Central Europe, Junctures and Disjunctures in the 19th and 20th centuries*, vol. IV, Types and Stereotypes, ed. Marcel Cornis-Pope – John Neubauer, Amsterdam – Philadelphia, John Benjamins Publishing Company, 2010, 133–139.
66. Niederhoff, Burkhard, *Focalization = The living handbook of narratology*, eds. Hühn, Peter et al., Hamburg University, Hamburg, 2013, <http://www.lhn.uni-hamburg.de/article/perspective—point-view> (hozzáférés: 2020. 04. 27.)

67. Niederhoff, Burkhard, *Perspective – Point of View. = The living handbook of narratology*, eds. Hühn, Peter et al., Hamburg University, Hamburg, 2013, <http://www.lhn.uni-hamburg.de/article/perspective—point-view> (hozzáférés: 2020. 04. 27.)
68. Papp Ágnes Klára, *A mágikus realista anekdota, a mágikus realizmus és a magyar elbeszélői hagyomány találkozása – a mágikus realizmus kronotopikus jellege* = P. Á. K., *Átlátunk az üvegen? Gondolatok a kortárs irodalomról*, Budapest, Napkút Kiadó, 2008, 115–145. periferia.btk.pte.hu/old/perif3/pappagnesklara3/pappagnesklara.htm (hozzáférés: 2016. 04. 12.)
69. Papp Ágnes Klára, *A csirkepaprikás elmélettől a töltöttkáposzta-modellig. A kisebbségi irodalom újraértelmezési lehetőségei a posztkoloniális kritika tükrében*, Bárka, 2010/3.
70. Papp Ágnes Klára, *Mágikus realista történelem. Avagy még mindig és már megint a „határon túli irodalom” értelmezési lehetőségei a posztkoloniális elmélet tükrében*, Korunk, 2011/11, 3–7.
71. Papp Ágnes Klára, *Mágikus realista anekdota – tíz év távlatából. A mágikus realizmus kronotopikus jellege*, P. Á. K., *A tér poétikája – A poétika tere. A századfordulós kisvárostól az ezredfordulós terekig a magyar irodalomban*, Budapest, Károli Gáspár Református Egyetem – L’Harmattan Kiadó, 2017, 142–176
72. Passia, Radoslav, *Východokarpatský magický realizmus? Rekonštrukcia cesty „magického realizmu“ do slovenskej literatúry z východu, [Carpathian magic realism? Reconstruction of the journey of „magic realism” into Slovak literature from the East]*, World Literature Studies, 2016/2, 29–39.
73. Piaget, Jean – Inhelder, Bärbel, *Gyermeklélektan*. Osiris Kiadó, Budapest, 1999
74. Pintér Judit Nóra, *A nem múltó jelen, trauma és nosztalgia*, Budapest, L’Harmattan, 2014.
75. Polar, Antonio Cornejo, *A latin-amerikai irodalomkritika problematikus feladatai: előtanulmány*, ford. Scholz László, Helikon Irodalomtudományi Szemle 1999/3, 398-404.
76. Pompor Zoltán, *A hétfejű szeretet. Hagyomány és újítás Lázár Ervin elbeszélő művészetében*, Budapest, Kiss József Könyvkiadó, 2008.

77. Propp, V. J. 1975 *A mese morfológiája*. Ford. Soproni András. Gondolat Kiadó, Budapest
78. Rácz I. Péter, *A történeti narratíva poétikai szerepe a mai magyar irodalomban. Márton László, Láng Zsolt, Háy János és Darvasi László regényei*, Prae 2000 /1-2, 117–156, http://magyar-irodalom.elte.hu/prae/pr/200001/301_raczipeter.html (hozzáférés: 2022.01.29.)
79. Rancière, Jacques, *Esztétika és politika*, ford. Jancsó Júlia, Budapest, Műcsarnok, 2009.
80. Rancière, Jacques, *Az esztétika mint politika*, ford. Bakcsi Botond, Helikon Irodalomtudományi Szemle, 2013/4, 489–506.
81. Retamar, Roberto Fernández, *A spanyol-amerikai irodalom elméletéhez*, ford. Tímár László, Helikon Irodalomtudományi Szemle, 1999/3, 332–341.
82. Ricoeur, Paul, *Emlékezet – felejtés – történelem = Narratívák 3. A kultúra narratívái*, szerk. Thomka Beáta, Budapest, Kijárat Kiadó, 1999, 51–68.
83. Romsics Ignác, *Közép- és/vagy Kelet-Európa?* Korunk, 2016/7, 74–89.
84. Şandru, Cristina, *A Bakhtinian Poetics of Subversion: The Magical Realist Fiction of the 1980s in East-Central Europe*, Critique Studies in Contemporary Fiction, (50) 2008/1. 17–34.
85. Şandru, Cristina, *Worlds Apart? A Postcolonial Reading of Post-1945 East-Central European Culture*, Cambridge Scholars Publishing 2012.
86. Scholz László, *Latin-amerikai irodalomelmélet?* Helikon Irodalomtudományi Szemle 1999/3, 323–331.
87. Serestély Zalán, *Életmű és környezete. Jorge Luis Borges munkásságának kultúra- és ismeretelméleti, valamint hatalomkritikai vonatkozásai*, Kolozsvár, Egyetemi Műhely Kiadó, 2017.
88. Skrodzka, Aga, *Magic Realist Cinema in East Central Europe*, Edinburgh University Press, 2012.
89. Slemon, Stephen, *Magic Realism as a Postcolonial Discourse = Magical Realism – Theory, History, Community*, eds. Zamora, Lois Parkinson, Faris, Wendy B. Durham, Duke University Press, 1995.
90. Szabó Erzsébet, *A nézőpont kérdéskörének újabb narratológiai megközelítései: Fókuszok, paraméterek és kognícióelméleti hozadékok = Szabó Erzsébet – Vecsey Zoltán (szerk.), Nézőpont és jelentés*, Szeged, Grimm Kiadó, 2010, 210–248.

91. Szerdahelyi István, *Mágikus realizmus = Világirodalmi Lexikon*, 7., szerk. Király István, Szerdahelyi István, Budapest, Akadémiai 1982, 559–560, 560.
92. Takács Miklós, *Sebek és szavak. Traumakultúra, traumairodalom*, Budapest, Pesti Kalligram, 2018.
93. Tátrai Zsuzsanna, *A gyermekkor költészete = Folklór (Magyar néprajz nyolc kötetben, V)*, szerk. Vargyas Lajos, Budapest, Akadémiai Kiadó, 1988, 584–610.
94. Todorov, Tzvetan, *Introducerea în literatura fantastică*, trad. Tănase, Virgil, Bukarest, Univers, 1973.
95. Vajda Zsuzsanna, *A gyermek pszichológiai fejlődése*, Budapest, Helikon kiadó, 2001.²
96. Wolf, Larry, *Hogyan találták fel Kelet-Európát?* ford. Demendy Nóra, Café Babel, 39-40.szám (Kelet – Nyugat), 41–52.
97. Yúdice, George, *Lehet-e posztmodernről beszélni Latin-Amerikában?* ford. Cselik Ágnes, Helikon Irodalomtudományi Szemle 1999/3, 424–438.
98. Zsigmond Adél, „A mérge az mandulaízű”. *A nézőpontosság kérdése és következményei a gyermeki gondolkodást érvényesítő kortárs magyar családregényekben*, Filológia.hu, 2010/3, 167–201.
<http://www.filologia.hu/tanulmanyok/a-mereg-az-mandulaizu.-a-nezopontisag-kerdeses-es-kovetkezmenyei-a-gyermeki-gondolkodast-ervenyesito-kortars-magyar-csaladregenyekben.html> (hozzáférés: 2022. 05. 09.)